

Input // output

Ouderverlies

Een scheiding van ouders heeft gemiddeld een grotere negatieve impact op de psychosociale ontwikkeling van kinderen dan de dood van een van de ouders. Jongens worden meer geraakt door de dood van een van de ouders, terwijl meisjes juist meer gevolgen ondervinden van een scheiding. Dit blijkt uit empirisch onderzoek van Prevoo en Ter Weel. De auteurs maken gebruik van gegevens over de periode 1970–1986 uit een longitudinale studie met 18.000 Britse kinderen die in 1970 geboren zijn. Als maatstaf voor psychosociale ontwikkeling worden de bekende psychologische kenmerken zelfwaarde-

ring, beheersingsoriëntatie en een maatstaf voor gedragsproblemen gebruikt. De impact is groter naarmate het kind jonger was op het moment van de scheiding of het overlijden van de ouder. Opvallend is verder dat kinderen de dood van een ouder beter kunnen verwerken dan een scheiding, omdat de negatieve schok in de sociale scores na een aantal jaren weer afneemt. Bij een scheiding is dit veel minder het geval.

Prevoo, T. en B. ter Weel (2014) *The effect of family disruption on children's personality development: evidence from British longitudinal data*. CPB Discussion Paper, 295.

Gevangenisproductiviteit

Het lukt ondanks maatregelen om doelmatiger te werken niet om de productiviteit van het gevangeniswezen structureel te verhogen. De productiviteit in gevangenis wordt namelijk vooral bepaald door de bezettingsgraad van de cellen. Het is lastig om bestaande capaciteit te verminderen zodat, wanneer de bezettingsgraad daalt, onmiddellijk ook de arbeidsproductiviteit onder druk komt te staan. Zo steeg de arbeidsproductiviteit in de periode 1995–2008, maar dit is vooral toe te schrijven aan een grote groei van het aantal gedetineerden in deze periode, en in veel mindere mate aan een omvangrijke decentralisatieoperatie in de jaren tachtig. De laatste jaren neemt het aantal gedetineerden weer af, en daarom ligt de productiviteit zelfs onder het niveau van 1970. Deze conclusies trekken Niaounakis *et al.* in empirisch onderzoek met gegevens over de periode 1970–2012.

Niaounakis, T., T. Urlings en A. van Heezik (2014) *Productiviteitstrends in het gevangeniswezen: Een empirisch onderzoek naar het effect van regulering op de productiviteitsontwikkeling tussen 1970 en 2012*. IPSE Studies Research Reeks, 004.

Huizenbubbels

Bolt *et al.* ontwikkelen een nieuw econometrisch model om bubbels in huizenmarkten te identificeren. Uit schattingen van het model met gegevens over acht landen over de periode 1970–2013 blijkt dat alle landen voor kortere of langere periodes te maken hadden met bubbels in huizenmarkten. De Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, Spanje en Nederland kenden grote bubbels in de periode 2004–2007, maar deze zijn inmiddels ook weer (deels) leeggelopen. In België en Zweden bestaan op dit moment ook prijsbubbels, maar deze zijn nog niet leeggelopen, wat risico's veroorzaakt voor de huizenmarkt.

Bolt, W., M. Demertzis, C. Diks, C. Hommes en M. van der Leij (2014) *Identifying booms and busts in house prices under heterogeneous expectations*. Tinbergen Institute Discussion Paper, 157.

Vaardigheden

Uit veel studies blijkt dat interventieprogramma's voor jonge kinderen substantiële, positieve en blijvende effecten hebben op niet-cognitieve vaardigheden en daardoor ook op sociaal-economische uitkomsten in het verdere leven. Ook suggereren enkele studies dat voor jongvolwassenen programma's gericht op niet-cognitieve vaardigheden effectiever zijn dan programma's gericht op cognitieve vaardigheden. Wel zijn deze programma's minder effectief dan programma's voor jongere leeftijden. Preventie door programma's voor jonge kinderen lijkt dan ook effectiever te zijn dan het corrigeren van achterstanden bij adolescenten met speciale programma's. Wanneer er toch programma's voor aandachtsgroepen worden gebruikt, is coaching door een mentor ook erg succesvol. Dit alles concluderen Kautz *et al.* in een literatuurstudie naar de effecten van programma's voor het stimuleren van cognitieve en niet-cognitieve vaardigheden.

Kautz, T., J.J. Heckman, R. Diris, B. ter Weel en L. Borghans (2014) *Fostering and measuring skills: improving cognitive and non-cognitive skills to promote lifetime success*. IZA Discussion Paper, 8696.

Internetgebruik

Nederland had in 2014 met vijf procent van de bevolking na Denemarken (drie procent) en Luxemburg (vier procent) het laagste aandeel inwoners dat nooit gebruik maakt van het internet. Het bevolkingsaandeel dat clouddiensten voor de opslag van bestanden gebruikt,

5%

is met 34 procent eveneens hoog, maar is iets minder hoog dan in Denemarken (42 procent) en het Verenigd Koninkrijk (38 procent).

Eurostat (2014) *Internet usage by individuals in 2014*. Eurostat Newsrelease, 196.

Overstromingskans

Huizen met een kans op een overstroming zijn gemiddeld één procent goedkoper dan huizen zonder kans op wateroverlast. Deze prijskorting stijgt naarmate de verwachte wateroverlast in het geval van een overstroming toeneemt. Dit concluderen Bosker *et al.* in empirisch onderzoek. Het blijkt dat een gemiddeld huishouden er zo'n 69 euro per jaar voor over heeft om volledig zonder kans op een overstroming te leven. Dit is achttien procent meer dan de ongeveer vierhonderd euro per huishouden die de overheid jaarlijks uitgeeft aan waterwerken om overstromingsrisico's te minimaliseren. De auteurs gebruiken gegevens over de huizenprijzen en overstromingsrisico's van alle postcodegebieden in Nederland over de periode 1999–2011.

Bosker, M., H. Garretsen, G. Marlet en C. van Woerkens (2014) *Nether Lands: evidence on the price and perception of rare flood disasters. CEPR Discussion Paper*, 10307.

Studentenevaluaties

Evaluaties van vakken door studenten op universiteiten hebben gemiddeld een positieve *bias*. De werkelijke waardering voor een vak ligt in veel gevallen dus lager dan de score die uit de online-evaluaties volgt. De bias wordt niet kleiner bij hogere responspercentages. Dit concluderen Goos en Salomons in empirisch onderzoek. De bias is deels toe te schrijven aan zelfselectie van studenten op basis van observeerbare karakteristieken, waarvan het behaalde cijfer het belangrijkste is. Universiteitsmedewerkers kunnen de uitkomsten corrigeren voor deze zelfselectie. Het grootste gedeelte van de bias is echter niet te verklaren door observeerbare karakteristieken. De auteurs gebruiken gegevens over 28.243 studenten die in het collegejaar 2010–2011 3329 vakken volgden aan een grote Europese universiteit.

Goos, M. en A. Salomons (2014) *Measuring teaching quality in higher education. Tjalling C. Koopmans Research Institute Discussion Paper*, 016.

Consumptie

Van een euro extra besteedbaar inkomen besteedt een Nederlands huishouden gemiddeld 21 cent. Deze zogenaamde marginale consumptieneiging is dubbel zo groot voor huishoudens die minder financiële risico's lopen omdat ze relatief weinig schulden hebben. Van een euro extra vermogen (exclusief vermogen uit een eigen woning) wordt gemiddeld slechts vier cent geconsumeerd. Deze marginale consumptieneiging van vermogen is kleiner voor rijkere huishoudens. Dit alles volgt uit onderzoek van Teppa met gegevens uit enquêtes met 4600 huishoudens over de periode 2009–2012.

Teppa, F. (2014) *Consumption behaviour and financial crisis in the Netherlands. DNB Working Paper*, 453.

Afvalinzameling

Nederland gaat de Europese doelstelling van zeventig procent recycling van huishoudafval waarschijnlijk niet halen. Deze conclusie trekken Dijkgraaf en Gradus aan de hand van empirisch onderzoek met gegevens over de afvalinzameling in de Nederlandse gemeenten over de periode 1998–2012. Huishoudens laten betalen per eenheid aangeboden afval, zoals per vuilniszak of container, is weliswaar het meest effectief om recycling te stimuleren, maar zelfs dan stijgt het recyclingspercentage met slechts zo'n tien procent. Andere manieren, zoals het apart inzamelen van plastic, verhogen het recyclepercentage nauwelijks.

Dijkgraaf, E. en R. Gradus (2014) *The effectiveness of Dutch municipal recycling policies. Tinbergen Institute Discussion Paper*, 155.

Criminaliteitsrisico

Mensen die naar een bepaalde wijk verhuizen, schatten het risico op criminaliteit in die wijk aanvankelijk lager in dan mensen die er al langer wonen. Over de tijd neemt het ervaren criminaliteitsrisico toe, zodat het na ongeveer tien jaar gelijk is met de rest van de buurtbewoners. Dit volgt uit empirisch onderzoek van Salm en Vollaard. De auteurs koppelen gegevens van de Nederlandse integrale veiligheidsmonitor IVM met gegevens over verhuizingen van huishoudens in de periode 1995–2011. Opmerkelijk is dat het toenemen van het ervaren criminaliteitsrisico over de tijd voorkomt bij zowel mensen die van een laagrisicowijk naar een hoogrisicowijk verhuizen, als andersom. Het treffen van voorzorgsmaatregelen hangt zoals verwacht samen met de hoogte van het ervaren criminaliteitsrisico.

Salm, M. en B. Vollaard (2014) *Individual perceptions of local crime risk. IZA Discussion Paper*, 8677.

Ramingen

De ramingen van overheidsbegrotingen van eurolanden die dreigen boven de drieprocentregel uit het Stabiliteits- en Groeipact te komen, hebben een significante positieve afwijking die landen die wel binnen de regels blijven niet hebben. Bij niet-eurolanden is deze afwijking evenmin zichtbaar. Dit blijkt uit empirisch onderzoek van Gilbert en De Jong met gegevens over alle Europese landen over de periode 2001–2012. De auteurs vergelijken de door de Europese Commissie vastgestelde begrotingsraming met de ex ante optimale raming, die berekend wordt door het gerealiseerde begrotingsaldo te corrigeren voor onverwachte economische schokken. De beïnvloeding van de prognoses is kleiner in landen waar een onafhankelijke begrotingsraad de prognoses vaststelt.

Gilbert, N. en J. de Jong (2014) *Does the Stability and Growth Pact induce a bias in the EC's fiscal forecasts? DNB Working Paper*, 451.

Obligaties

Huishoudens hebben sinds eind 2008, toen ze nog 26,8 miljard euro aan obligaties bezaten, hun obligatieportefolio fors verkleind. Eind 2014 hadden ze namelijk nog maar voor 10,3 miljard euro aan obligaties in hun bezit. Dat de populariteit van obligaties is afgenomen, hangt vermoedelijk samen met lage rentestand. De rente op tienjarige staatsobligaties is namelijk lager dan de rente op tienjarige spaardepoto's die banken aanbieden.

10,8
miljard euro

CBS (2014) *Huishoudens trekken zich terug uit de obligatiemarkt. CBS Webmagazine*, 24 december.